

מחשבת קצרה על הדף

הרב יחזקאל הרטמן

SHORT MACHSHAVA ON THE DAF

גיטין טו

עניין: מצוה לקיים דברי המת

תוס' כתובות פו. ד"ה פריעת

אם לא יהיו מחזירין איכה קלון אציהן הלכך חייבין לשלם אבל משום כבוד לחוּדיה לא וצקונט' פ"י לקמן גזי קטינא דהואיל וליכא מנז'ה אלא מדרבנן לא כייפינן להו ואין נראה דאשכחן דכופין צמלות דרבנן כגון מנז'ה לקיים דברי המת דאמר'י צהשולא (גיטין מ.) דכופין את היורשים^(ב):

שו"ת אהל אברהם

לרבי אברהם קארפלס סי' עד

הנה צירני' ליה פסיק י"ח אמר ירמי' עקציה מתן סבר לביה סרכזים יען שקיימו מליה אציהם יהמדז טטה להס שלא יעשו י"ן הס וצריהס עד שלס לפי' יס קמך הקרל מפרש למליה קיום דברי המת ויס ליטב צוה קיסי' חוס' צכחוצוה דף פ"ז דרצור המתחיל פריעת צ"ח על רש"י דאמר על מליה דרבנן אין כיפין מניטין דף ט' סכופין את היורשים לשמרוז את השפחה משום מליה לקיים דברי המת חעיג עהיא רק מליה דרבנן לפי הכיל כיחא משום טמליה זו מדברי קבלה ועקרא לכך כיפין דמליה כהא מדאורייתא קרי לי צפ"ס צכמה וקיימוה ולא דמי לשאר מליה דרבנן דאמר רש"י דאין כיפין, אמנס יס לומר צודאי לצניו מליה לקיים

שו"ת התשב"ץ ח"ב סי' נג

דברים אלו הן צלא השגחה. שלא צכל דבר אמרו מנז'ה לקיים דברי המת, שאין האדם צשעת מיתחו נביא ולא מלך ונשיא שינז'ה החיים לקיים דבריו, שאין שלטון ציום המוט³⁰. ולא אמרו זה אלא כשניז'ה שיעשה מממונו כלום שמנז'ה לקיים דברו, שהרי צממון שלו יכול לצוות, וחייבין הכל לקיים דברו, ונכלל צכלל מנז'ה נחלות. ולא צכל ממון גם כן אמרו מנז'ה לקיים דברי המת, דאי לא חימא הכי ממנה סכינז מרע צמקצת אמאי צעיא קנין אף על גב דמיית³¹ ולא אמרינן צה מנז'ה לקיים דברי המת. אלא ודאי לא אמרינן מנז'ה לקיים דברי המת אלא צמוסקר ציד שליט או ציד שליח או צמה שהוא ציד אחרים, כדמוכה צפרק מליאת האשה³², וצפרק קמא דגטין³³. והכי מוכח התיא דאיסור גיורא צפרק מי

שואל ומשיב מהדו"ת ח"א סי' א

אמנם מלבד כל זה נראה בזה שהאריך מעלתו בענין מצוה לקיים דברי המת מאי טעם יש בדבר, אטו המת הוא נביא או מלך ונשיא. והנה גם התשב"ץ כתב בח"ב סי' (י"ג) [נ"ג], והאריך דדוקא לענין ממון יכול לצוות, שהוא ממון שלו עי"ש. וגם בשו"ת שבות יעקב ח"א סי' קס"ח האריך בזה. אבל כולם לא ידעו המקור. אבל אני מצאתי בספר ר"י אבן שועב פרשת ויחי שכתב בשם הרמב"ן שיש ללמוד עשרה דברים מיעקב, אחד מהם דמצוה לקיים דברי המת, נלמד מדכתיב [בראשית נ,יב] ויעשו לו בניו כן כאשר צום. ובאמת שזה תמוה, דהרמב"ן לשיטתו דס"ל [גיטין יג,א ד"ה לעולם] דאין חילוק בין מוציא מרשותו או לא, רק במצווה ליורשיו אמרינן מצוה לקיים דברי המת, ושפיר יליף מהך קרא, אבל לר"ת [שם ד"ה והא] דבעינן הושלש מתחלה

דרשות ר"י אבן שועיב פרשת ויחי

באותות כמו שחלקם אביהם ואין קנאה בדבר' וכתב הרב רבינו משה בר נחמן זכרונו לברכה לפי דרכנו למדנו עשרה דברים בענין המת בזה הסיפור של יעקב ויש לנו לאחוז דרכו כי אלו העניינים הם להיותן רמז לבנים כי בסנו יראו וכן יעיד בשאר הדברים שלמדנו מסנו כבו שכתבנו בפרשת וישלח יעקב' האחד הצואה כשאדם מרגיש אפיסת כחה וימיו קרובים למות שיצוה בניו ובני ביתו כי כן מצינו ביעקב ויצו אותם ויכל יעקב לצוות את בניו וכן נהגו אחריו שביצו בדוד ויצו את שלמה בנו וכן אמר ישעיהו לחזקיהו צו לביהך וכן לאחיהיפל ויצו את ביתו וגומר' והשני מצוה לקיים דברי הכת דכתיב ויעשו בניו לו כן כאשר צום'

